

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЙЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНИЙ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ДОШКОЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ
ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спеціальна педагогіка

Освітній ступінь молодший бакалавр

**галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 016 Спеціальна освіта
спеціалізація 016.01 - логопедія
освітня програма Спеціальна освіта (логопедія)**

тип дисципліни обов'язкова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми
Боднар Н.М.

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної педагогіки, дошкільної,
початкової та спеціальної освіти
протокол № 10 від 1 лютого 2020
Завідувач кафедри Іванова Д.Г.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету
Сич Ю.І.

Розробник програми: д.п.н., професор Лесіна Т. М.

Рецензенти програми: к.п.н., доцент Звєкова В.К.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів ЄКТС: 5	Лекції: 36	-
Загальна кількість годин: 150	Практичні заняття: -	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-й	Лабораторні заняття: -	-
Семестр: 3-й	Семінарські заняття: 36	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 5 - самостійна робота: 5	Консультації: 2	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Індивідуальні заняття: -	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота: 76	-

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка» є історико-педагогічні аспекти спеціальної педагогіки та підходи держави і суспільства до організації освіти дітей з особливими освітніми потребами, система знань з теорії і практики спеціальної освіти та спеціальних знань, умінь і навичок для корекційно-розвиткової роботи з дітьми різних вікових категорій.

Метою вивчення дисципліни є підготовка фахівців до педагогічної діяльності (розвитку, навчання, виховання) з дітьми, які потребують корекції психофізичного (психомовленнєвого) розвитку в умовах закладів освіти різного типу.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Спеціальна педагогіка» є:

ознайомлення студентів зі світовою історико-педагогічною спадщиною в галузі виховання та навчання дітей з особливими потребами, а також з сучасною вітчизняною системою освіти таких дітей та її правою основою;

ознайомлення з педагогічними системами навчання і виховання дітей з різними категоріями психофізичних порушень;

формування знань про принципи, форми, методи і засоби навчання учнів з тяжкими порушеннями мовлення;

формування в студентів професійного інтересу до роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби;

виховування в них таких важливих професійних рис педагога, як доброзичливість, тактовність і коректність, відповідальність за результати своєї діяльності, терпіння, здатність до емпатії, повага та любов до вихованців, професійна чесність та порядність тощо;

розширення професійного світогляду студентів, педагогічної ерудиції; розвиток здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності; сприяти усвідомленню студентами засобів і напрямів професійного самовдосконалення.

Передумови для вивчення дисципліни: «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології», «Педагогіка», «Психологія».

Міждисциплінарні зв'язки з курсами «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами валеології», «Педагогіка», «Психологія», «Основи спеціальної психології, патопсихології та психотерапія», «Логопедія з методикою роботи», «Теорія і методика виховання дітей з вадами розвитку».

2. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати:</p> <p>першооснови анатомії, фізіології, патології дітей з основами валеології;</p> <p>елементи медико-біологічних знань при вирішенні навчально-виховних завдань освітнього середовища для дітей з особливими потребами;</p> <p>основи сучасної спеціальної педагогіки та сучасних здоров'язбережувальних технологій в особливому освітньому просторі;</p> <p>теоретичні основи сучасних технологій навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами;</p> <p>технологію педагогічного супроводу здобувачів освіти з порушеннями мовлення в освітньому процесі закладів освіти;</p> <p>природу і вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку дітей з порушеннями мовлення, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.</p>	<p><i>Інтегральна:</i></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклузивної освіти в процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або в процесі навчання.</p> <p><i>Загальні:</i></p> <p>Здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>Здатність зберігати та примножувати моральні і культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.</p> <p>Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.</p> <p>Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.</p>

<p>2.</p>	<p><i>Вміти:</i></p> <p>застосовувати елементи теоретично-прикладної підготовки в професійній діяльності;</p> <p>здійснювати консультивну допомогу в навчанні дітей з порушеннями мовлення з урахуванням їхніх психофізіологічних і вікових особливостей;</p> <p>допомагати педагогам і батькам у психолого-педагогічній реабілітації й забезпеченні освітніх потреб дітей з порушеннями мовлення;</p> <p>організовувати корекційно-реабілітаційну роботу в особливому освітньому середовищі;</p> <p>організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з мовленнєвими порушеннями;</p> <p>допомагати в соціальній адаптації особам з мовленнєвими порушеннями;</p> <p>навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції;</p> <p>аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів; створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню учнів із особливими потребами.</p>	<p>Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p><i>Спеціальні:</i></p> <p>Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, ученъ щодо виховання і навчання осіб з особливими потребами.</p> <p>Здатність до застосування психолого-педагогічних та фахових знань.</p> <p>Здатність удосконалювати власну професійну діяльність.</p> <p>Здатність супроводжувати навчально-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку в інклюзивних та інтегрованих освітніх закладах.</p> <p>Вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного супроводу.</p> <p>Вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес в освітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.</p> <p>Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єкта освітньо-корекційного процесу.</p> <p>Здатність до застосування професійних медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, що виступають теоретичними основами побудови змісту освітньо-корекційного процесу.</p> <p>Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення та саморозвитку.</p> <p>Здатність до знаходження творчих рішень та вміння застосовувати їх на практиці.</p>
-----------	---	--

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин).

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Змістовий модуль 1 Теоретичні основи спеціальної педагогіки												
1.1.	Спеціальна педагогіка в системі наукових знань	8	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
1.2.	Загальна характеристика правової основи спеціальної освіти	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
2.	Змістовий модуль 2 Історія розвитку спеціальної освіти та спеціальної педагогіки												
2.1.	Становлення та розвиток системи спеціальної освіти	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
2.2.	Історія розвитку теорії і практики логопедії	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
3.	Змістовий модуль 3 Педагогічні системи спеціальної освіти												
3.1.	Поняття про педагогічну систему спеціальної освіти. Сучасна система спеціальних освітніх послуг	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
3.2.	Педагогічна система освіти людей із сенсорними порушеннями	8	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
3.3.	Педагогічна система логопедичної допомоги людям з порушеннями мовленнєвої діяльності	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
3.4.	Педагогічна система спеціальної освіти при порушеннях інтелектуального	8	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-

	розвитку та аутистичних розладах												
3.5.	Педагогічна система спеціальної освіти людей з порушеннями опорно-рухового апарату	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
3.6.	Педагогічна система навчання і виховання дітей зі складними і множинними порушеннями	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
4. Змістовий модуль 4 Основи логодидактики													
4.1.	Сучасні моделі навчання	4	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
4.2.	Організація освітнього процесу для дітей з порушеннями психомовленнєвого розвитку	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
4.3.	Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами	4	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
4.4.	Урок у закладі освіти. Труднощі в навченні дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку	8	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
<i>Разом:</i>		72	36	36	-	2	76	-	-	-	-	-	-
<i>Проміжний контроль:</i>													
<i>Разом за навчальним планом:</i>		72	36	36	-	2	76	-	-	-	-	-	-

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи спеціальної педагогіки

Тема 1. Спеціальна педагогіка в системі наукових знань. Вступ.

Значення курсу «Спеціальна педагогіка» в системі підготовки сучасного вчителя-дефектолога. Спеціальна педагогіка як наука про особливості та закономірності навчання і виховання особистості при порушеннях процесів розвитку і соціалізації в закладах освіти. Об'єкт, предмет, суб'єкт, мета і завдання спеціальної педагогіки. Принципи спеціальної педагогіки. Зв'язок спеціальної педагогіки з іншими науками. Галузі спеціальної педагогіки.

Сучасна термінологія в умовах оновленої гуманістичної парадигми дефектологічної науки (корекційна педагогіка / спеціальна педагогіка, корекційна освіта / спеціальна освіта). Основні поняття спеціальної педагогіки.

Тема 2. Загальна характеристика правової основи спеціальної освіти

Міжнародні нормативно-правові акти з питань освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Питання освіти дітей з особливими потребами у вітчизняних нормативно-правових документах. Нормативно-правові документи, що регулюють діяльність освітніх закладів, в яких навчатимуться діти з особливими потребами.

Змістовий модуль 2

Історія розвитку спеціальної освіти та спеціальної педагогіки

Тема 1. Становлення та розвиток системи спеціальної освіти

Ставлення до дітей-інвалідів в античному суспільстві. Формування системи опіки та лікувальної допомоги людям з порушеннями розвитку в Київській Русі та в країнах Західної Європи. Зародження системи спеціальної освіти в Російській імперії та країнах Західної Європи. Стан справ у галузі виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку в Росії в кінці XIX – на початку ХХ століття. Ставлення радянського уряду до проблем виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Здобутки радянської системи спеціальної освіти. Актуальні проблеми вітчизняної спеціальної освіти на сучасному етапі.

Тема 2. Історія розвитку теорії і практики логопедії

Стан логопедичної допомоги до 1917 р. Дослідження етіології окремих розладів мовлення. Питання про організацію логопедичної допомоги на педагогічних конференціях і з'їздах. Активізація логопедичної допомоги у довоєнні роки. Розробка принципів та критеріїв диференційної діагностики мовленнєвих вад, їх класифікації. Відкриття перших спеціальних закладів та логопедичних пунктів для дітей з мовленнєвими порушеннями. Розвиток теорії і практики логопедичної допомоги у II половині ХХ ст. Розробка нормативно-правового забезпечення діяльності логопедів. Основні напрями наукових досліджень з логопедії. Перспективи розвитку корекційно-педагогічної роботи з дітьми з ТПМ у ХХІ ст.

Змістовий модуль 3

Педагогічні системи спеціальної освіти

Тема 1. Поняття про педагогічну систему спеціальної освіти. Сучасна система спеціальних освітніх послуг

Поняття про педагогічну систему спеціальної освіти. Спеціальна дошкільна освіта. Шкільна система спеціальної освіти. Система професійної освіти осіб з порушеннями психофізичного розвитку. Структура вітчизняної соціально-педагогічної допомоги особам з психофізичними порушеннями. Завдання та основні напрями діяльності Інклузивно-ресурсних центрів.

Тема 2. Педагогічна система освіти людей із сенсорними порушеннями

Предмет і завдання сурдопедагогіки. Система спеціальної освіти дітей з порушеннями слуху. Основні напрями роботи з дітьми з даною нозологією. Предмет і завдання тифлопедагогіки. Педагогічні системи освіти людей з порушеннями зору. Абілітаційна педагогічна система.

Тема 3. Педагогічна система логопедичної допомоги людям з порушеннями мовленнєвої діяльності

Предмет і завдання логопедагіки. Актуальні проблеми розвитку сучасних педагогічних систем в логопедії. Основи функціонування педагогічних систем логопедичної допомоги в освіті, охороні здоров'я і сфері соціального захисту населення. Рання логопедична діагностика і корекція відхилень у мовленнєвому розвитку. Заклади освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Логопедична допомога в системі охорони здоров'я. Авторські школи в логопедії.

Тема 4. Педагогічна система спеціальної освіти при порушеннях інтелектуального розвитку та аутистичних розладах

Предмет і завдання психокорекційної педагогіки (олігофренопедагогіки). Можливості корекційно-педагогічної допомоги дітям з порушеннями ментального розвитку. Система освіти для осіб з порушеннями розумового розвитку. Професійна орієнтація, професійна підготовка і соціальна адаптація осіб з порушеннями інтелектуального розвитку. Система спеціальної педагогічної підтримки дітей з труднощами в навчанні та можливості корекційно-педагогічної допомоги.

Предмет і завдання аутології. Можливості розвитку, освіти і соціалізації дітей з аутистичними порушеннями. Сучасні підходи до корекційно-педагогічної допомоги особам з аутистичними розладами.

Тема 5. Педагогічна система спеціальної освіти людей з порушеннями опорно-рухового апарату

Предмет і завдання ортопедагогіки. Система корекційно-педагогічної допомоги дітям і підліткам з порушеннями опорно-рухового апарату.

Тема 6. Педагогічна система навчання і виховання дітей зі складними і множинними порушеннями

Система корекційно-педагогічної допомоги дітям зі складними і множинними порушеннями. Сучасний підхід до проектування індивідуальних програм навчання дітей зі складними і множинними порушеннями розвитку.

Змістовий модуль 4

Основи логодидактики

Тема 1. Сучасні моделі навчання

Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання. Сутність корекційно-превентивного навчання. Етапи корекційно-превентивного навчання.

Тема 2. Організація освітнього процесу для дітей з порушеннями психомовленнєвого розвитку

Особливості змісту освіти дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Особливості реалізації загальнодидактичних принципів у спеціальній та інклюзивній освіті. Спеціальні принципи виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Форми навчання дітей з мовленнєвими порушеннями. Освітні технології і методи навчання дітей з порушеннями мовлення.

Тема 3. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами

Функції контролю і перевірки знань, умінь та навичок молодших школярів. Форми і види контролю, особливості їх застосування у закладах освіти. Оцінювання як компонент освітньої діяльності. Функції педагогічного оцінювання. Критерії оцінювання знань дітей з особливими потребами.

Тема 4. Урок у закладі освіти. Труднощі в навченні дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку

Цілі уроку в школі. Планування уроку. Типи уроків. Структурні елементи уроку. Аналіз уроку. Причини неуспішності дітей з порушеннями психофізичного розвитку та шляхи їх запобігання. Визначення першопричини труднощів у навченні дітей з особливими освітніми потребами. Діагностика рівнів розвитку в дітей з психомовленнєвими порушеннями навчальних, лінгвістичних, математичних здібностей.

4.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Спеціальна педагогіка в системі наукових знань.

Тема 2. Загальна характеристика правової основи спеціальної освіти.

Тема 3. Становлення та розвиток системи спеціальної освіти.

Тема 4. Історія розвитку теорії і практики логопедичної науки.

Тема 5. Сучасна система освітніх послуг для осіб з особливими потребами.

Тема 6. Система освітніх послуг для дітей з сенсорними порушеннями.

Тема 7. Система освітніх послуг для дітей з порушеннями мовлення.

Тема 8. Система освіти осіб з інтелектуальними порушеннями.

Тема 9. Система освіти осіб з аутистичними розладами.

Тема 10. Система освіти людей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Тема 11. Система освіти дітей зі складними і множинними порушеннями.

Тема 12. Сучасні моделі навчання

Тема 13. Організація освітнього процесу для дітей з порушеннями психомовленнєвого розвитку.

Тема 14. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.

Тема 15. Урок у закладі освіти для дітей з особливими потребами.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	20	-	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	2	-	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання наукових статей; - конспект першоджерел - підготовка реферату/доповіді; - підготовка до презентації результатів дослідження	16 14 10 14	- - - -	Анотації наукових статей Конспект Реферат (доповідь) Презентація
Разом		76	-	

Тематика індивідуальних завдань
Змістовий модуль 1
Теоретичні основи спеціальної педагогіки

Завдання:

Опрацювати закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про інклюзивну освіту» та виписати статті, що стосуються освіти дітей з особливими потребами.

Змістовий модуль 2

Історія розвитку спеціальної освіти та спеціальної педагогіки

Завдання:

Зробити огляд журналів «Дефектологія». Особлива дитина: навчання і виховання», «Дефектология», «Корекційна педагогіка», «Коррекционная педагогика», газети «Дефектолог» та ін. (три видання за вибором студента) за один рік (починаючи з 2011 р.) за планом:

- проблеми, що їх висвітлено протягом цього періоду сучасними дослідниками та практиками;
- анотації восьми найбільш цікавих публікацій;
- висновок про практичну значущість періодичних видань для педагогів, які працюють з дітьми з особливими потребами.

Змістовий модуль 3

Педагогічні системи спеціальної освіти

Завдання:

Опрацювати та законспектувати основні положення:

- Закон "Про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг" від 05.07.2017 р.;

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»;

- Положення про інклюзивно-ресурсний центр від 12.07.2017 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №617 від 22.08.2018 р.);

Змістовий модуль 4

Основи логодидактики

Завдання:

Підготувати реферат (доповідь) на одну із тем, запропонованих у переліку.

Орієнтовна тематика рефератів (доповідей)

1. Робота логопеда з батьками дітей, які навчаються в закладі освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

2. Розвиток комунікативних умінь дітей з тяжкими порушеннями мовлення як засіб їх соціальної реабілітації.

3. Гра як засіб формування комунікативних навичок дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

4. Альтернативна комунікація як засіб соціальної реабілітації дітей з особливими комунікативними потребами.

5. Внесок Є. Соботович у розвиток теорії і практики логопедичної науки.
6. Внесок М. Хватцева в розвиток теорії і практики логопедичної науки.
7. Активізація мовленнєвої діяльності дітей з церебральним паралічом.
8. Корекція порушень дрібної моторики в дітей із ЗНМ.
9. Корекція порушень писемного мовлення в молодших школярів з інтелектуальними розладами.
10. Профілактика вербалізму в дітей з порушеннями зорового аналізатора.
11. Педагогічні системи логопедичної допомоги людям з порушеннями мовленнєвої діяльності.
12. Виховання особистості дитини з порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах освітньої інтеграції.
13. Сучасні моделі навчання та виховання дітей з мовленнєвими вадами.
14. Педагогіка Марії Монтессорі.
15. Педагогіка Рудольфа Штайнера.

5. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 5.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 5.2. *Форма проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 5.3. *Форма підсумкового контролю:* екзамен.

6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студентів на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання здобувачами освіти індивідуального завдання.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі (на платформі Google Classroom) та включає теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння знаннями з теоретичних основ підготовки здобувачів вищої освіти та вміння комплексно застосовувати ці знання в процесі практичної діяльності.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Предметні галузі спеціальної педагогіки.
2. Поняття про педагогічні системи спеціальної освіти.
3. Зміст виховання дітей з особливими потребами.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-балльною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Відмінно
70-89	Добре
51-69	Задовільно
26-50	Незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

	Поточний контроль	Проміжний контроль	Підсумковий контроль
Максимальна кількість балів	40 балів – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, що переводиться в 100-балну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів – за результатами складання екзамену
Мінімальний пороговий рівень	20 балів	6 балів	25 балів

7.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однословної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

7.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Конспект першоджерел	5
Реферат	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, що викладені автором у статті.

Критеріями оцінювання *конспекту з першоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу.

Оцінювання *реферату (доповіді)* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

7.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповіді на питання модульної контрольної роботи складає 10 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

7.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю. Результат підсумкового (екзаменаційного) контролю визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з питань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою, а визначений показник множиться на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлюється до цілих. Мінімальний пороговий рівень за відповідь на екзамені складає 25 балів.

Здобувачі успішно складають екзамен, якщо виконали всі види завдань, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни, мають достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 20 балів), проміжний контроль (не менше 6 балів) та склали екзамен (не менше 25 балів).

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності / за заг. ред. В.В. Бурлаки. К.: ГЕРБ, 2007. 288 с.

2. Гонеев А.Д. и др. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособие. М.: Академия, 2002. 280 с.

3. Коррекционная педагогика: Основы обучения и воспитания детей с отклонениями в развитии / Под ред. Б.П. Пузанова. М., 1999. 323 с.

4. Пахомова Н.Г. Спеціальна педагогіка з історією: навч. посібник для студ.; Полт. нац. ун-т ім. В.Г.Короленка. Полтава: ТОВ «ACMI», 2010. 280 с.

5. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології. К.: Вища школа, 1994. 141 с.

6. Специальная педагогика / под ред. Н.М. Назаровой. М.: Академия, 2010. 400 с.

7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: Грамота, 2012. 503 с.

8. Тарасун В. Логодидактика. К.: Слово, 2011. 392 с.

Додаткові:

9. Берник Т.Л. Розвиток диференційованих форм логопедичної допомоги дітям з вадами мовлення в Україні (1945-2000): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка». К., 2006. 24 с.

10. Бондар В.І., Золотоверх В.В. Історія олігофренопедагогіки. К.: Знання, 2007. 375 с.

11. Ермаков В.П., Якунин Г.А. Основы тифлопедагогики. М.: ВЛАДОС, 2000. 240 с.

12. Ілляшенко Т. Чому їм важко читися? : Діагностика і корекція труднощів у навчанні молодших школярів. К.: Початкова школа, 2003. 127 с.

13. Лебединская К.С., Никольская О.С. Диагностика раннего аутизма. М., 1991.

14. Левченко И.Ю., Приходько О.Г. Технологии обучения и воспитания детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата. М.: Академия, 2001.

15. Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития / Под ред. Б.П. Пузанова. М., 2001. 236 с.

16. Психологопедагогическая диагностика / И.Ю.Левченко, С.Д.Забрамная, Т.А.Добровольская и др. М.: Академия, 2003. 320 с.

17. Тарасун В. Аутологія : теорія і практика. К.: Вадекс, 2018. 589 с.

18. Феоктистова В.А. Хрестоматия по истории тифлопедагогики. М.: Просвещение, 1987. 168 с.

19. Хрестоматія з логопедії: історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринолалія: навч. посібник / за заг. ред. М.К. Шеремет, І.В. Мартиненко. 2-ге вид., змін. і доп. К.: КНТ, 2008. 380 с.

20. Шевченко С.Г. Коррекционно-развивающее обучение: организационно-педагогические аспекты. М., 1999. 123 с.

21. Шульженко Д.І. Аутизм не вирок. Львів, 2010. 224 с.

22. Янн П.А. Воспитание и обучение глухого ребенка: Сурдопедагогика как наука / [пер. с нем. Л.Н.Родченко, Н.М.Назаровой]. М.: Академия, 2003. 248 с.

23. Ярмаченко М.Д. Історія сурдопедагогіки. К.: Вища школа, 1975. 424 с.

Нормативно-правові документи:

24. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

25. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14>

26. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

27. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>

28. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi?nreg=995_021

29. Наказ МОН України «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#top>

30. Положення про інклюзивно-ресурсний центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>

10. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В 20__ / 20__ Н.Р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року